

MOFFENMEID

Thema's: Bevrijding van Nederland, Na de Tweede Wereldoorlog, Vrijheid

Locatie: Enschede, Nederland

Door: Renée Buys

Dit verhaal is van Koosje (1927). Zij heeft gezien hoe de ‘moffenmeiden*’ na de Tweede Wereldoorlog werden kaalgeknipt op de Grote Markt in Enschede. Tijdens de oorlog haatte Koosje Duitsers, ze vertikte het naast ze zitten in de trein en pestte NSB-kinderen. Na de oorlog heeft ze daar veel spijt van gehad; die kinderen konden er ook niks aan doen.

PERSONAGES   VERTELLER 1
                          VERTELLER 2

VERTELLER 1 heeft een schaar in de hand. VERTELLER 2 heeft een bord met ‘Moffenmeid’ om de nek

VERTELLER 1   Kijk maar goed
                          Dit is er één: een moffenmeid, een landverrader, een...

Stilte

VERTELLER 1   Ik wil dit niet doen

VERTELLER 2   Je knipt me niet echt kaal hè
                          Het is theater, dit is een pruik

VERTELLER 1   Ik vind dit echt te ver gaan

VERTELLER 2   Dit gebeurde gewoon hoor
                          Nou, kom op leef je in
                          Beeld maar in dat je Joods bent
                          Dat al je familie met de razzia van 13 september
                          is weggevoerd uit Enschede
                          Dat ze naar Mauthausen zijn gebracht
                          Een verschrikkelijk concentratiekamp in Oostenrijk
                          Dat jullie achter elkaar berichten kregen:
                          Je vader is dood, je oom is dood, je neef is dood,

de meneer om de hoek is dood
Beeld je dat maar in

VERTELLER 1 Maar dat heb jij toch niet gedaan?

VERTELLER 2 Nee, dat hebben de Duitsers gedaan
En ik ben met zo'n Duitser naar bed geweest
Daarom haat je me, daarom knip je me kaal en daarom schreeuw je:
"Vuile moffenhoer!"
Zeg dan: moffenhoer

VERTELLER 1 Moffenhoer

VERTELLER 2 Harder

VERTELLER 1 Moffenhoer

VERTELLER 2 Harder!

VERTELLER 1 Moffenhoer!

VERTELLER 2 Kijk nou begint het ergens op de lijken
We gaan verder

VERTELLER 1 Maar ik ben dus Joods, waarom leef ik dan nog?

VERTELLER 2 Omdat je ondergedoken zat, weet ik veel
Kom op zeg, dit is theater
Doe alsof, leef je in

VERTELLER 1 Wat nou als ze verliefd was?

VERTELLER 2 Op een Duitser?

VERTELLER 1 Misschien was het wel een hele knappe Duitser

VERTELLER 2 Maakt dat het minder erg?

VERTELLER 1 Die meisjes waren even oud als wij hè!
Stel je krijgt borsten en kriebels in je buik
Stel je ziet een man in een uniform
Stel hij toont interesse in jou en niemand toont interesse in jou,
want het is oorlog
Stel hij ziet je op straat
Stel hij roept "Schöne Mädchen!" naar je

VERTELLER 2 Waarom kiest ze dan geen Nederlandse jongen?

VERTELLER 1 Omdat die ondergedoken zitten,
of het zijn magere scharminkels geworden
Die Duitsers zien er tenminste goed uit
en ze hebben een prachtig uniform

VERTELLER 2 Een uniform van Hitler!
Een uniform waarin ze Joden uit huizen wegtrekken

Een uniform waarin ze Joden op transport zetten
Een uniform waarin ze Joden de gaskamer in duwen
Beeld je maar in dat je een hekel aan me hebt
Dat je niet wist dat je een mens zo kon haten

VERTELLER 1 Maar dit zijn Middeleeuwse praktijken

VERTELLER 2 Het zijn oorlogspraktijken
Dit gebeurde gewoon op de markt in Enschede
en iedereen stond eromheen

VERTELLER 1 En niemand deed iets?

VERTELLER 2 Joelen, spugen, schreeuwen, duwen en knippen, dat deden ze

VERTELLER 1 Wat de Duitsers hebben gedaan is fout
Maar wat de Nederlanders hebben gedaan met dat hele
kaalknippen,
dat is net zo fout

VERTELLER 2 Het gaat niet om goed of fout
Het gaat niet om zwart of wit
Het gaat om oorlog
Het gaat om kuddedieren, om massahysterie
Het gaat erom dat je als mens een ander mens zo kan haten
Dat je in staat bent alles te doen
Laat maar
Ik doe het wel

VERTELLER 1 doet het bord 'Moffenmeid' om en zet de pruik op. VERTELLER 2 knipt plukken haar uit de pruik. VERTELLER 1 huilt

VERTELLER 2 Kijk maar goed
Dit is er één: een moffenmeid, een landverrader, een vuile
moffenhoer

VERTELLER 1 En?
Hoe voel je je?

VERTELLER 2 Slecht en heel erg fout
Het spijt me

Stilte

VERTELLER 1 Je knipt me niet echt kaal hè...
Het is theater
Dit is een pruik

In mei 2018 speelde de voorstelling 'Ik verzet' in Enschede (regie: Renée Buys – productiehuis: De Theatermakerij). De voorstelling speelde in het Volkspark in Enschede.

* **moffenmeiden:** 'Moffenmeid' of 'moffenhoer' is een scheldnaam voor vrouwen die tijdens de bezetting van Nederland in de Tweede Wereldoorlog een relatie hadden met een Duitse soldaat, of die daarvan werden verdacht. Het woord 'mof' is een scheldwoord voor Duitser. Vrouwen die als 'moffenmeid' werden gezien, werden na de bevrijding van Nederland op brute wijze publiekelijk gestraft.